

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slegom rastu malo stvari, a neslega sve polvrazi“ Nar. Posl.

Predplata s poštarinom stoji 2 for., a seljako samo 1 for. za cijelu godinu. Razmerno 1 for., a seljako 50 novč. za pol godinu. Izvan Carotino viso poštarina. Udaje se najto najmanje 8 seljaka to su voljni, da im list šaljeno svim ukupno pod jednolič zavojem i imenom, darat čemo za 70 novč. na godinu svakomu. Novel se šalju kroz poštarsku Naznačnici. Imo, prozimo i najbližu Poštu valja jasno označiti. Komu list nedođe na vrijeme, neka to javi odpravništvo u otvorenu pismu, za koje se neplaća nikakva poštarina, napisat izvana Reklamacija. Tho list zima i drži, ako je poštan, to ga i plaća.

Izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca.

UREDNIŠTVO I ODPRAVNIŠTVO

nalazno

Tipografa Figli di C. Amati, Tra čiča Zonta, N. 7.

Pisma se šalju platjena poštarino. Vjesti, dopisi i drugi spisi štampaju se ili u cijelosti ili u izraku, nimalo prema svojoj vrijednosti i smieru oroga lista. Ne podplati se dopisi neupotrebljivi. Obćina naplaćuje i isto sukratno strati nenalazne mjesta u ovom listu. Priobćena su pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Ognast od 8 redakah stoji 60 novč. a svaki redak surišo 5 novčelak; ili u slučaju opetovanja po što se pogode oglašnik i odpravništvo. Dopisi se novraćaju. Uredništvo i odpravništvo, osim izvanrednih slučajevah, neodpisuju, nego putem svoja Listnice.

Poziv na Predplatu.

Ovim pozivamo što toplije na predplatu za nastajuću godinu 1881.

Mladim ljetom naš pučki list stuplja u dvanajsto godišnje svojega obstanika. Tim je od djeteta postao dječakom. To će reći, njegovi su seljački čitatelji, kako se nadamo, došli do spoznavanja samih sebe, to jest, onog starog i slavnog plemena, iz kojeg su potekli. Ali do podpune mužke zrelosti, što sama sobom vlada i ravna, još je jako dalek put, pak im još mnogo i mnogo nauka treba. Ovaj jih je list stopram sa sna probudio: sad treba, da jih netko primi za desnicu ruku, pa vodi po mučnoj života stazi. A tko će to bolje i uspješnije, nego ovaj drug njihova djetinstva, ovaj njihov stari prijatelj? Zato se obraćamo prije svega našim starim predbrojnikom, prošnjom, neka ma ni jedan od njih nezaglutine na ovaj poziv, nego neka svi u podpunu broju ponove svoju navadnu predplatu. Istom se prošnjom obraćamo i onim, koji su ga nekad ljubili, pa zanemarili i zapustili; kao i onim, kojim dosad nije teknuo, pa ga nisu ni držali. Neka znadu jedni i drugi, tko ga nečita, lak spava; a tko ga je zapustio, da će zadriemati i opet zaspati. A danas, u ovo naše budno doba, gdje sav koliki svijet za svietlom gine i hlepi, nije lepo ni jedno ni drugo.

Dakle na predplatu svi i svuda, da „Nasa Sloga“ opet dođe do tri hiljade svojih predbrojnikah, kao što jih je već jednom imala, pak da se poljepša i okriepi na duši i na tijelu: te bude dika i ponos našega u Istri naroda. Hvala Bogu, ljotosnja je ljetuna dosta lepo odgovorila tezačkomu trudu i muči; zato neka se odkine ono par novčelak i za ovaj list, koji je u svakoj prigodi prvi tezački prijatelj i najpouzdaniji svjetovatelj. Ciena oslajae kao i dosad 2 f., a za tezače 1 f. Gdje se 8 od njih pod jednom poštom nadje, pak se dogovore, da im list svim pod jednim pasom šaljeno, slati čemo im ga i za samih 70 novč. po glavi. Novci neka se šalju „Poštarskom Naputnicom“ (Vaglia postale -- Postanweisung), jer je manji trošak. Tko lista nedobi, neka nam javi otvorenim pismom, napisav izvana Reklamaciju, za koje se neplaća postarina.

Ovom prigodom uz zahvalu molimo naše stare vrijedne dopisnike, neka i nadalje kite „Nasu Slogu“ svojim zaslužnim perom: a svim se drugim narodnim prijateljem preporučujemo što toplije, da se je siete u to isto ime. Na koncu prosimo stare dužnike, kad pogledaju u kesu, neka se i nas domište.

U Trstu 16. prosinca 1880.

Uredništvo NAŠE SLOGE.

Škole u Istri NA SVRSI ŠKOLSKE GODINE 1877-1878.

III.

U politič. kotaru pazinskom.

1 mužka sa 4 razreda, u Pazinu, talijanska.

1 mužka sa 3 razreda, u Labinu, talijanska.

1 ženska sa 3 razreda, u Pazinu, talijanska.

1 ženska sa 2 razreda, u Labinu, talijanska.

1 mješovita sa 2 razreda, u Zminju talijansko-hrvatska.

12 mješovitih sa 1 razred.

U svih ovih posljednjih dvanaest učevni je jezik talijanski. To su škole u Tinjauu, Sv. Petru, Lindaru, Novakih, Gračiču, Gologoric, Pienu, Boljumu, Plominu, Sv. Nedelji (labinskoj), Sv. Ivanu, Kringu. U ijekih tik podučavali su dosad svećenici. Osim njih ima ijekoliko pomoćnih skolah.

1. Sudbeni kotar pazinski.

Pazinske občine stanovnici (13000) su u Pazinu jako potalijanjeni, al govore još hrvatski osim činovnikah (3000); Hrvati su u Gračiču, Grobniku, Botoniglu, Kašćerju, Krbunah, Kršiklu, Gromselu, Gologoric, Lindaru, Novakih, Pienu, Previžu, Skopljaku, Zarečju, Trvižu, Tupljaku, Bernu, Zamsku. Po jedna talijanska obitelj u Pienu, u Gračiču ili gdje drugdje nebrise hrvatska ili selah. Talijanske su škole u Pazinu, Gračiču, Gologoric, Lindaru, Novakih, Pienu. Sa vjeroučiteljima na pazinskih skolah 14 učiteljskih silah. Druge škole nejma.

Tinjanjske občine stanovnici (skoro 3500) su svi Hrvati: u Tinjauu, Kringu, Sv. Petru. Dvie tle obitelji talijanjenih voleće u Tinjauu neuništiju njezina hrvatstva. U Tinjauu, Kringu, Sv. Petru su talijanske škole. 3 učiteljske sile. Drugih nejma.

Boljunjske občine stanovnici (4000) su Hrvati: u Gradinju, Brestu, Pazu, Posrtu, Sušnjevici, Gradinji, Letaju, Vranji, Učki. Škola u Boljumu talijanska. 1 učiteljska sila. (U pomoćnih na Vranju i Sušnjevici podučaje se valjda hrvatski).

Zminjske občine stanovnici (blizu 4000) su Hrvati: u Zminju, Čeru, Sv. Ivanu, Krajcerovobregu. U Zminju je škola dvojako mješovita: mužko-ženska i hrvatsko-talijanska. I to se je izvojevalo poslie dulje borbe, po-to se je hrvatsku školu htjelo imati. Za školu u Sv. Ivanu ustanovilo se talijanski učevni jezik. Drugih nejma. U sve 3 učiteljske sile.

2. Sudbeni kotar labinski.

Labinske občine stanovnici (5700) su Talijani i potalijanjeni, al još hrvatski govoreći, u gradu Labinu (2000). Hrvati u okolici labinskoj, u Brgodu.

Cerovici, Kremenici, Kunju, Dubrovi, Ripendi, Sv. Nedelji, Sumbregu, Vetvi, Vlahovom. Labinske škole i svetane-deljska su talijanske, ss vjeroučiteljem u Labinu 7 učiteljskih silah. Drugih nejma.

Plominske občine stanovnici (blizu 5000) su, osim tri četiri obitelji talijanske u gradiću Plominu, Hrvati, i to: u Plominu, Brodu, Čepiću, Kršauu, Kozljaku, Jesenoviku, Malojkraski, Novjavi. Plominska jednorazredna, mješovita škola je talijanska, 1 učiteljska sila. (Za pomoćne u Čepiću i Kršauu ustanovljen je talijanski učevni jezik).

Pazinski sudbeni kotar ima 21 učiteljsku silu, za Talijane 20, za Hrvate 1.

Labinski sudbeni kotar ima 8 učiteljskih silah, sve za Talijane.

U cijelom političkom kotaru, osim jako potalijanjenoga Pazina i Labina, čisto hrvatskom, plaća se 28 učiteljah ili učiteljicah za Talijane, 1 za Hrvate (uzme li se najne jednu od dvijuh u Zminju za Talijane, drugu za Hrvate). I jedno- i više-razredne, osim dvojako mješovite žmijnske, sve su, i mužke i ženske i mješovite, talijanske. To se nit u najnovije vrijeme promienilo nije. Za školsku godinu 1880-81. bilo je razpisano 8 službah učiteljskih, u selih čisto hrvatskih toga kotara, sve sa talijanskim učevnim jezikom. Od prosiocah zahtjeva se, da moradu i hrvatski znati.

Pokrajinskoga i školskoga nameta izjavilo se 1878. godine:

u sudbenom kotaru pazinskom 5112 f.

u labinskom 3328 „

Neizjereni zaostatak toga nameta iste godine iznosio je:

u sudbenom kotaru pazinskom 13038 f.

u labinskom 3316 „

Skoro sav pokrajinski i školski namet plaćaju u tom kotaru Hrvati. Za sve školske zgrade i stanove učiteljskoga osoblja, osim za pazinske i labinske, plaćaju samo Hrvati. I za sve to imadu jednu učiteljsku silu.

Jednekopravnost.

Obćina dolinska čisto je slovenska. Aravski bilo bi da se u njezinom uredu sve slovenski ureduje. Ipak tomu nije tako nit danas, kad su već obćinari prilično probudjeni. Tko je tomu osobito kriv, nek kaže sliedeće. Prijašnji glavlar dolinski bio je počeo dopisivati slovenski i sa višini oblastni, imenito sa kotarskim poglavarstvom. Prijašnji kotarski poglavar reče jednom obćinskomu glavaru dolinskom: vi možete pisati slovenski, al tim čete sami sakriviti, da vam se spisi neće rješavati, ili veoma kasno. On nije najne poznavao slovenskoga jezika, pak je htjelo, da se piše njemački ili talijanski, kako on razumije. Sa sadašnjim kotarskim poglavarem jedva će biti bolje. Nit on nezn slovenski,

kao nit hrvatski, premda je velika većina Slovenacah i Hrvatah u njegovom kotaru. Vele da mnogo nit talijanski nezn. Iz jedne vjesti u „Citadino“ doznajemo, da je obćini koparskoj pisao njemački. Dakako, da je ta obćina poslala spis natrag, zahtevajuć, da njoj se talijanski piše. Obćinstvo moraju rješavati spise u jeziku svojih podređenih. One su radi puika, a ne puk radi njih. Eto drugoga primjera ravnopravnosti našega naroda u Istri. Čovjeku iz Črnogakala dogodila se nepravda bar po njegovu mišljenju. Proti toj nepravdi pritužio se je on pismeno kol svoga obćinskoga glavarstva u Pasojvasi. Tamonjni tajnik nehtjede spisa, veleć, da nije napisau jezikom, kojim se u obćini ureduje. Napisau je bio slovenski. Čovjek se neprestra-i. Znajuć, da je u pravu, podje on k kotarskomu sudu. Njekakav niži činovnik nehtjede spisa s uzroka, isto je slovenski pisau. Sudac, pred koga je za tim došao, primi spis. Sa svim tim mu se je u uredu predbacilo, zašto nije dao spis talijanski napraviti. On ujim i na to odgovoriti znao. Ećinio sam ga slovenski, jer me je tako manje stajao. I jer mi 8. 19. temeljnih državnih zakona daje pravo, pisati svojim jezikom. Obćinari pasjevasanski svi su Slovenci. Oni sami imadu pravo ustanoviti svoj uređovni i pismeni i ustmeni jezik. Svoga tajnika oni plaćaju i imadu pravo zahtjevati od njega, da radi po njihovoj volji, a ne po svojoj. Ako to neće oni nu mogu svaki dan podpisati putni list, odpraviti ga. Ako neće po njihovoj volji raditi, nek se seli. Ako je zalajao svoju narodnost, nemoze toga zahtjevati od obćinarah, kojim služi. Kol suda može svaki naš čovjek svojim jezikom govoriti i pisati. Da je tomu tako tomu je najboljim primjerom postupak gosp. sudca koparskoga. On je spis slovenski primio. Njemu podređeni činovnici mogli bi i morali bar toliko zakona poznati koliko ga pozna prost seljak. On zna, da ima pravo pisati slovenski.

DOPISI.

Halublje na Kastavčini.*

Otkad izlazi „Nasa Sloga“, bio je u njoj, ako se nevaram, jedan jedini dopis iz Halublja. akoprem Halublje nije ni najmanji ni zadnji kut velike občine kastavske. Bilo je to onda, kad se pomicalo pitanje, tko da popravlja i nacinja zapušćenu onda staru cesarsku cestu, što spaja svu gorju stran občine kastavske, s jedne strane sa izvornim jelovini i bukovini šumami, a s druge sa susjednim gradom Riekom, našim provrtnim središćem. Mi se dakle neutićemo novinam i njihovoj pomoći nego u velikoj i skrajnoj sili. A da li

* Zakašnjeno radi nedostatka prostora.

je sila, skrajna velika sila, što nas evo tjera, da se danas opet pera latimo, neka sudi, tko čita.

U Austriji postoji zakon, da se sva djeca, koja su za to sposobna, moraju posiljati u školu; a gdje se roditelji neće da pokore tomu zakonu, sile se, kako je i pravo, mulom ili globom i drugim pedepsami. U Istri postoji zakon, da svaki državljan ima plaćati toliko i toliko prireza ili adicionala, da se mogu uzdržavati pučke škole, koje su djeca dužna polaziti. U Istri postoji zakon, da obćenari moraju sami skrbiti za stan učitelja i mjesto za školu, i to onak strogo i bezuvjetno, kako su strogo i bezuvjetno dužni, školski odgojiti svoju djecu.

A kako se kod nas, u sv. Mateju, na Halublju, u kastarskoj občini ovršava taj zakon? Tako, da 328 muzke i ženske djece sposobne za školu plaćuje bez svake škole i nauka, akoprem živimo u Istri, dakle u Austriji, akoprem plaćamo tezkom mukom pokrajinski prirez, akoprem imamo u sv. Mateju stan za učitelja i mjesto za školu dosta prilično. Pitam ja sad, nije li Bogu plakati, gledajući ovoliko djecu muzku i žensku bez ijednoga učitelja, gdje bi morali biti po zakonu dva učitelja i dvije učiteljice. Tko je tomu kriv?

Bit će kakvih 30 godina, što sv. Matej ima svojeg kapelana. Dokle bi-jaše škola pod crkvenom oblašću, taj je kapelan uz sve svoje ostale dužnosti morao i školu učiti. Kad je ono prije desetak godina bila škola izgruhal iz crkvenih zidova, sadašnji prevriedni kapelan, g. Gjuraj Premuda, držao je i na dalje školu sve do prošle jeseni, ne iz dužnosti nego jedino iz prave krišćanske ljubavi i poštenosti. Ali prošle su se jeseni zahvalilo te reklo, neka neovarna škola, jer da će doći zastalno učitelj, koji nam se već cijele dvije godine obćevao. A sad evo nas već i usried zime, a učitelja ni čut ni vidjet. Tko je tomu kriv? Što mi znamo jest, da je radi toga bila dva puta komisija, prvi put u Maju, a drugi put u Augustu mjes., a drugo neznamo. Nego je ipak čudno, da su Munc u isto doba pitale učitelja, kad i mi: pa evo Munc ga već imaju, a mi smo još bez njega. A Munc, ako li tko neznam, spadaju pod isti goveran, pod isti Kapitanat i pod istu luntu, kao i mi. Tko će nam i našoj djeci nadomjestiti ovoliko i ovak ludu straćeno vrijeme? Nekoji ljudi kao da neznaju, što je jedna godina u kratkom čovječjem vijeku. A s druge strane Bog zna, kolika će djeca sasvim drugim putem krenuti nego li bi bila, da budu stupila u školu. Spočitaju nam, da smo neuki, da nismo radi napredku i prosveti, da neimamo svojih naučenih ljudi: a evo za naš golov novac, za naš teški trud i muku nedaje nam se školar, nego nam se zatvaraju i one, koje smo već imali. Ima kod nas ljudi, koji vele, da smo Talijani ili Niemci, da bi već od 50 godina i više imali i Bože kakve škole. Ali i ti i svi ostali govore na sva usta, da i mi plaćamo pošteno porez, prirez i sve, na što nas zakon duži, pak da smo i mi kao Niemci i Talijani ovlašćeni tražiti za svoj novac svoje narodne škole, pa da nije ni najmanje pravo, da se našimi žulji školaju po Istri Niemci i Talijani, dočim mi životarimo u neznanstvu i gluposti.

Ja sam ovim dopisom kao čovjek i kao državljan učinio svoju dužnost; iznio sam na svjetlo skrajnu brigu i žalost ovog velikog dijela kastarske občine: sad neka gledaju, da učine svoju dužnost i oni, koji su na to postavljeni što od cesara što od puka: pak da se jedni i drugi nauživamo u sreći i zadovoljstvu Božjeg mira i blagoslova.— Dajte nam škole: drugo vas nepitamo!

Iz tinjanske občine, početkom g. 1881.

Njekoliko je mjesecal prošlo da nije bilo nikakva glasa u „R. Slogi“ sa naše občine. Neobhodno je potrebno, da se tko oglasi, te da nariše zanemarenu občinu upravu naših poglavalah.

Kroz cijele tri godine i pol odkad upravlja naš načelnik našom obćinom nevidi se, da bi ni za dlaku napredovali ma u ikakvoj stvari. Netreba da nabrajam ovdje stvari, koje bi morale biti učinjene, a da se učine, pustiti ču za drugu prigodu, kad budem objelodaniti i na srdce položiti buduće izabrati se imajućemu zastupstvu, nu nemogu a da neredem i koju sada. Odkad sedi na glavarskom stoleu naš načelnik, koga potreba da imenujem, nije se držalo redovitih skupščinah kako zakon pripisuje svaka tri mjeseca a od izvpredukih sjednicah ni govora osim da je viša oblast strogo naložila, da se drži. Po zakonu imali bi se predložiti od načelnika račun i dohodakah, potrosakah i uredbah obćinskih najdalje dva mjeseca po svršetku upravne godine. Minula prva, minula druga, minula treća i još šest mjesecal; nu od računah se ništa nevidi! Dobro bi bilo da se i ostale občine u našu ugledaju! Neznam gdje su bili reprezentanti, nečija kojima je ipak poštenjakah, da se zalo nisu pobrinuli? Glasilo se, da jim ta uprava načelnikova dogorjela, nu zašto se nisu kod nadležnih oblastih potužili? Nu prošle su i ove tri nesretne godine te videči viša oblast slabu upravu naloži načelniku, da odmah počme pripravljati potrebite stvari za nove izbore, da se čim prije valjano zastupstvo izabere. Njemu bila to deveta briga, i to se vuklo četiri mjeseca prije nego su se listine na pregled u redu izložile. Početkom decembra izpravile su se pogreške i po zakonu imali su slediti odmah izbori, pak Bogu hvala nisu još te ni sada. Zateze se i vuče, a neznamo za-što. Nadamo da će Tinjanci svoj dobar glas sačuvati, te da će se kod budućih izborah muzevno izkazati birajuć u zastupstvo vrle i narodne muzeve!

Iz istočne Istre, dne 25. prosinca 1880.

U 23. broju „Naše Sloge“ godine 1878, preduzeš si zadaćom botriti iskrenim bratniskim savjetom hrv. pučko učiteljstvo u Istri i na Kvarnerskih otocih, da se upiše među članove hrv. pedagogičkog književnog Šbora u Zagrebu, uz dodatak, da se radi svoje daljne strukovne naobrazbe predplati takodjer i na školske časopise „Napredak“ i „Hrvatskog učitelja“.

Pošto sam tečajem ovog minulog vremena pomajivio čitao prvo navedene listove, ne bi li možda našao među novini članovi hrvatskog pedagog. književnog Šbora u Zagrebu i ime kojega istarskog pučkog učitelja ili učiteljice, nu tim se do danas nemogu pohvaliti. Akoprem se nisu moje poštene želje tečajem ovog vremena oživovile ipak se ja pisarja okantiti neću jer me na to bodri naša narodna poslovica: „Po drugi put Bog pomaže“.

Ako čovjek želi neuki svijet uvjeriti u kojoj istini ili ga nastoji od kojekakvih presudah odvratiti, valja mu zato upotrebiti svu moguću sredstva, da cilj svoj postignuti uzumogne. Ali kod izobraženoga stališa, kao što je učiteljski scienim, da bi bilo suvišno na takvi način postupati. Jer ako učiteljstvo samo nije kadro shvatiti uzvisenost svoga dičnog zvanja i potrebu usavršavanja u svojoj struci, tad jamačno slabu po nas.

Ako nije mnogo ali ipak imade i među istarskim pučkim učiteljstvom i takovih, koji su po materinskom jeziku i rodu prvi Hrvati, te akoprem su se odgojem svojim hrvatskomu jeziku po-

svema ili djelomice otudjeli, zato dobrom voljom i čitanjem hrvatskih knjigah i časopisah mogli bi lasno i za kratko vrijeme prisvojiti si ono znanje, koje možda u mladosti nebi postignuli ni za više godina. Ugledajmo se braco u primjer ostalih drugih narodah, kako svaki pa bio i najmanji narod svoj jezik njeguje i svojom se knjigom ponosi.

Kako već napomenuh, ono što čovjek u mladosti zanemari to mnogo lasnije u muzevnoj dobi nadoknadi; tako onaj tko je u mladenačkoj dobi bio objesio hrvatsku knjigu na klin, neka sada — dok je još na vremenu — djelokrug svoga znanja marljivošću i uztrajnošću nastoji raširiti, trseć si, da um i srdce naobrazi i oplemeni. Radi toga nek si svtko radi svoje daljne strukovne naobrazbe nabavlja svake godine po koji komad dobrih i poučljivih hrvatskih knjigah ter će na taj način za nekoliko godinah sakupiti liepi broj knjigah za svoju knjižnicu. Evo ti nekoliko vrednih listovah. „Napredak“ izlazi tri puta na mjesec, stoji 5 for. na godinu. „Smilje“ stoji 70 novč. na godinu, svakoga mjeseca izlazi jedan broj sa slikami, list za odrasliju djecu. Možeš postati podpomagaćim članom „Književnoga hrvatskoga pedagogičkoga šbora“ sa i forintom a dobiješ koncem godine nakladom Šbora izdane knjige.

Nadalje nijedan sviestan učitelj nek nepropusti, da se neupiše među doživotne članove književnog društva Sv. Jeronima u Zagrebu plativ u to ime jedanput za uvijek 5 for. pak dobiva od istog društva kao na uzdarje svake godine do četiri liepe i poučljive knjige, a bogme ne bi zlo bilo, da se upiše i među godišnje elane „Hrvatske Matice“ u Zagrebu plativ u ime toga 3 for. te bi za ovu svotu dobio na dar liepi broj knjigah raznoga sadržaja.

Braco učitelji! spomenite se da ste sinovi starih porodical hrvatskih, prionite svi u kolo bratinske sloge te posvetite sve šile vaše za stvar narodnju, jer doći će vrijeme a i ovo je možda blizu, gdje bude povjest narodnijeg prepoda mile naše Istre ubilježila *crvenim slov* imena onih faktorah koji su bili glavni neprijatelji hrvatskog jezika i hrvatske narodnosti i prečili ovim razvoj i slobodu.

Dobro misliti učitelj.

Iz Lindara.*)

Kad se pita hrvatske škole u Istri, kaošto su bili pitani Lindarci g. 1875, il im se ništa ne odgovara, kako je to čimilo e. k. pokrajinsko školsko vijeće u Trstu, il im kažu: nemožemo, jer nemate hrvatskih učiteljah. Kad se pak javi koji Hrvat učitelj za koje učiteljsko mjesto, to ga neprimaju, kako je to čimilo e. k. kotarsko vijeće u Pazinu pod izlikom, da neznaju dovoljno talijanski za poučavanje. — Pred nekoliko vremena molio je učiteljsko mjesto u Lindaru g. Vlah, absolvirani učiteljski kandidat, a kot. škol. vijeće ili bolje njegov predsjednik ga dekretira za Boljun ponajviše radi toga što neznaju tobože predavati talijanski. Lindarci ostadoše bez škole. Nu čulo se da su još dva čestita mladića kompelerala za ovo mjesto, ali nije nijednoga ovamo. valjda su jim povratili molbenice.**) Lindarci su još bez učitelja, a djeca jim dangube bez nauka. Tko je tomu kriv? Valjda se misli, kad nemožemo proturati u Lindar učitelja Talijana, to neka ostanu Lindarci bez škole. Ali što ovdje učitelj Talijan? Nije li bio šest

godinalh i po, pak kakvim plodom se je mogao pohvaliti na odlasku? Tim, da je i sam izpovjedio, da se ovdje nemože drugčije poučavati van hrvatski. — A za koga bi došao učitelj Talijan? Za tri jedine Talijanke! a do 120 Hrvatske djece nek ide ovece pasti! Gdje je pravica? Jeli tako predlagao g. Dr. Costantini u porečko saboru, kako i sada se nastoji izvesti ta nepravda? — Jeli je to odgovor e. k. kot. škol. vijeća na molbenicu ovdješnjih svećenikah da se uvede hrvatski jezik nastavnim? Jeli je to odgovor na onu molbenicu, koju su bili god. 1875 podpisali mnogi seljaci na e. k. pokrajinsko škol. vijeće? Dakle nas ne poznaju van onda, kad imamo plaćati porez i kad imamo dati naše sinove, nek lju krvcu bez svoje koristi! Da, da! Ima nekoliko Lindarskih mladićah na srednjih školah, koji već sada čute dobro u svojih srdcih hrvatski duh i koji će vremenom ostanu na branik svoga roda proti svakom neprijatelju naše narodnosti, došao on od sjevera ili zapada!

Ako i sada prećujete naš glas, vi koji nam radite protivno, znajte, da mladez naša vam neće ostati dužna!

Pogled po svijetu.

U Trstu 14. siečnja 1881.

Ovaj put neimamo ništa izvanredna da javimo našim čitateljem. U Beču u a ostaloj državi sve pri starom. Govori se samo već više vremena, da je grof Taaffe predložio Caru imenik nekih muzevah, što bi imali biti pozvani u tako zvanu gospodsku vijećnicu, da tu umnoze i ukriepu njegovu stranku. Čuje se, da će to biti većinom Poljaci. Njemacka se stranka neprestano napinje, da podkopa Taaffeja i njegovo ministarstvo. Poslje što je bunila po gradovih, zaredila je buniti proti njemu i po njemackih selih. Ali njemacke seljake kao da nije toliko mar za politiku židovskih bečkih novinarah, koliko za svoje poremećeno materialno blagostanje. Zato u nekih svojih sastancih govorili su najmanje o politici, a najviše i najžešće o dcah i o silnih državnih troškovich, koji da vode državu na rub propasti. Iz politične izjave, što ju nedskora obiclodanio putem Novinah neki češki rodoljub, vidi se, da Česi bistro shvaćaju sadanji položaj toli svoj koli sve desne stranke, pa da neće ništa učiniti, što bi moglo il Taaffeju otogotiti nastupljen put, il čak ljevičarom vlast opet u ruke turiti. To je znak političke zrelosti i sjegurne pobjede.

Prekosutra, dne 16., sastat će se hrvatski sabor, da imenuje kraljevinsku deputaciju, koja će zajedno sa istovrstnom ugarskom deputacijom imati pobliže ugovoriti način, kojim da se bivša Vojnička Granica vrati u krilo matere zemlje. Taj će događaj u poviesti hrvatskoj ostati zapisan zlatnimi slov.

Grčka se stvar nije ma ni za pedelj pomaknula napred. Dapače Grčka kao da nije ni pristala na tako zvani mirni sud, a o Turskoj neima ni govora. Tu moramo dakle čekati, da vidimo, što će nam donieti Jurjev danak, stari junački sastanak. Srpska se skupština otvorila u Biogradu već 10. tek. mjeseca. Bugarski sabor u Sofiji radi još jednako. I južna se Bugarska veoma liepo razvija. U Franceskoj bijahu prošlih danah obćinski izbori. Bjehu izabrani velikom većinom sami umijerani ljudi, dočim su pretjerani republikanci i komunardi ostali na ećedilu. To je znak, da Francezom neće po čudi objest sadanje njihove vlade, usljed čega su njezini pristase veoma zabrinuti. Dne 6. otvorio se engleski parlament. Prvi ministar, znani starac

*) Zaključeno rad nedostatka prostora.

***) Čujemo, da je naknadno dekretiran gosp. Kinkela za podučitelja, ali da upravo da radi toga da neće primiti to mjesto. Što je imenovan samo podučiteljom.

sgodom veselji, mladi i stari ljujuću a uz zvonke glase guslalah, dudalah, sopelah, vidlicah ili tainajnkjanah zaboravljaju se na sve zlo i svu nevolju, koja u tolikoj mjeri tloči mukotrpnan narod hrvatski. Pa kako se tek tad mlo pjesnicke pjevaju, da se ljubko i ponosno ore dolom — gorom!

Molim još učtivo sve prijatelje hrv. naroda, da iztraže — a bit će im to za dušu — kakovi su sve obični nazivi pri svatbi; kojim se obredom svrhuje ženitba; kakovi su odnošaji među mužem i ženom važni; što znadu o razstavi a nek se sjete potanje progladati i ciolu ženitbenu zajednicu! —

U obće melim da mi se probće viesti o obredih, kojimi prati puk razne dogodilje u životu pojedinaca n. pr. kršćenju, kumovanje, opredjeljenje medjah na polju, smrt, pohratiu-posestrinstvo), znaenje brojavah (sretajih i nesretajih) itd. da mi to uzmogno služiti gradjom kao onstavak moga rada sastojćeg u tom da priredim materijal za obću kulturnu poriest našega naroda!

Trošak ću sabirateljem po mogućnosti namiriti a svaki savjet — došao ma s koje strane — primam sa: dobro došlo!

Hrvat! Pamtino, da ću nam ljub, bez kog nam nema života dati zemlja, ta zemlja je majka naša; pamtino da ću nam ljepotu narod dati, in narod nam je otac naš Sabirajmo narodno hrvatsko blago, dok ga ima, dok ga ne ponestane, da i njega ne proguta lakoma tudinjština!

Anto Pukler, pravnik u Zagrebu.

Pregled tršćanskoga tržišća.

дне 13. Januara 1881.

	OD for. i st.	DO for. i st.
Vosak primorski i ugarski za 100 kg	100	110
Kafa Portoriko	72	80
S. Domingo	59	65
Rio polag vrati	35	36
Cukar austrijski	38	39
tučeni	30	32
Cvrtja travo buladne (Orl-santoma)	120	135
Narandno skrčijena	1	75
Karubo puljzko	12	12
Jerantinsko	7	25
dalmatinsko	17	16
Smokvo Kalamata	13	13
puljzko	13	13
Limuni skrčijena	27	27
Badiomki štiti mondulo pulj. za 100 kg	90	97
dalmatinsko	20	21
Lešnjac	16	16
Slijve	12	12
Pšonica ruska	12	13
ugarska	10	75
galašča	40	75
Kukuruz (turkinja) ruski	9	10
ugarski	7	9
Jošam	7	9
Zob ugarska	7	8
arbanaska	10	12
Pasulj (fazol), polag vrati robe	10	12
Bob	13	14
Loča	17	23
Oriz	14	23
Inglijanski (kitajski)	14	20
Yuna bosanska	108	115
morajska	125	130
arbanaska	125	130
Istarska	57	90
Dasko koruško jelovico	51	70
Štajersko	10	20
Orado	7	12
hukortio	7	12
Ulje italijsko, niže vrati za 100 kg	50	60
nebolje	38	43
srednje vrati	38	43
dalmatinsko	38	43
Istarsko	12	13
Kameno ulje u barilah	15	15
u kasotah	15	15
Kože strojeno naško	145	85
suho volerjo naško	90	100
dalm., ist. i bos.	60	70
janjeće naško	60	70
dalmatinsko	60	70
kože	60	70
runono slano za 1 kg	55	60
suho	28	35
zojjo za 110 komadah, u srobru	23	32
Bakalar	23	25
Sardolo 1 baril	13	27
Vitriol modri za 100 kg	26	27
zeleni	65	80
Maslo	60	60
Loj dalmatinski i naški	40	41
Salo	56	58
Mast (salo raztopjeno)	30	30
Šlanina	9	9
Raxija otoliar (100 litarah)	8	50
Galvriđ Istarski za 100 kg	12	14
Ruj naši	31	48
Istarski	30	30
Lišće od javeriko	12	14
Vinske strogotine (Gripula)	31	48
aplub	30	30
Mod	12	13
Lumbar (jabučice od jaro-ziko)	3	75
Pakal baril od 100 kg	2	18
Čunje (štraco) za 100 kg	14	10
Kratam dalmat.	14	10

Tčk Novacah polag Borse u Trstu

od 1-13. Januara 1881.

Paro	Car. duka (rakih)	Napoleoni	Liro ster.	Pril sre-bro (legio)	Duro	Car. duka (rakih)	Napoleoni	Liro ster.	Pril sre-bro (legio)
1	—	—	—	—	9	—	—	—	—
2	5.51	9.35	—	—	10	5.51	9.36	—	11.78
3	5.51	9.35	—	—	11	5.52	9.36	—	—
4	5.51	9.35	—	—	12	5.52	9.36	—	—
5	5.51	9.36	11.78	—	13	5.51	9.36	—	—
6	5.51	9.35	—	—	—	—	—	—	—
7	5.51	9.35	—	—	—	—	—	—	—

Za potresom postradale Zagrebčane.

P. n. g. M. Rebolj župo uprav. u Klani dostavio for. 12 nov. 24 sakupljenoj u istoj župi; g. Janjčar I. učitelj u Katinari for. 2; umirovljeni župnik u Trstu for. 3; dva ukuimenovane u Skednju svaku po for. 2; Puk Rizanski (kod Kopr) for. 3.00; Milostinja sarkura u Katinarskoj crkvi f. 11; u crkvi sv. Paskvala for. 4.

Svu dosadanjju svotu poslismo ravno Načelnictvu grada Zagreba, koje se čisti u imo darovanih izraziti najtopliju zahvalnost svim darovateljim; današnju pak izvriili smo p. n. g. Poliću, članu tršćanskoga odbora.

LISTNICA

P. n. g. Vanjkorčić I. u Maria Zell: Namireno do konca godine 1881. Da ste nam zdravo!

Sauostnu oo. Franjovcachi na Trstanu: Dobro, kako želite, Dmijnić I. u Senju: Dobro! R. Sinoku u Bocu: Mirno do konca t. god. Pišite ravno u Zagreb: Slavnoj Matlici Hrvatskoj. Živili!

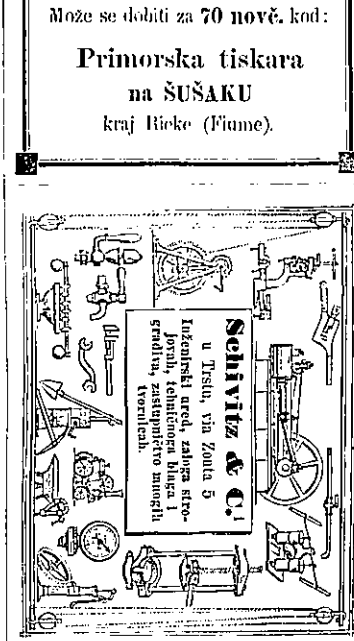
OGLASL.

RIEČ
ISTARSKIH HRVATAH
Talijanom
i svim na koje spada.

Pomukom članka: „L'Istria ed il nostro confine orientale — Paolo Fambri“ tiskana u „Nuova Antologia“ 1879.

Može se dobiti za 70 novč. kod:

Primorska tiskara
na ŠUŠAKU
kraj Rieke (Fiume).

Schivitz & Co.
u Trstu, via Zonta 5
Izdavački uređ, zahtjev stro-jama, tehničkoga blaga i sredstava, zastupništvo mnogih tvornicah.

Dr. 2214.

Razpis natječaja.

Za mjesto občinskoga liečnika u Kastru (Castua) u Istri. Plaća je 600 for. godisnjih, a 400 for. paušala za konja i kola, ako i dokle jih liečnik drži. Pristojba za pohod bolestnih u obsegu občine omedjašena je posebnom tarifom.

Natjecatelj valja da temeljito zna hrvatski govoriti i pisati. Vrieme do 15. febrara 1881 ukloпно.

Osnova pogodbe može se viditi u obč. pisarni i može se dobiti prepis iste za novč. 35.

GLAVARSTVO OBČINE KASTAV,
27. decembra 1880.
Muntić, glavac.

Prva Istarska TVORNICA VOSKA
Sinovah Antona Artusi u Rovinju

nagradjena II. darom na izložbi u Gradu videć kako sve više raste poraba njezinih vosćanih proizvodaht te povećav tvornicu pruža svojim konsumentom cienne i pogodbe uz koje se nije bojati konkurencije. — Nudja svoje proizvode (svieće, duplire, svieće bojadisane)

I. vrsti (compimento) po f. 2.20 kilo
II. " " " " " 1.80 "
III. " " " " " 1.60 "
Bojadisane svieće na ulju " " 3.— "

Tko odmah plati dobije 3% odbitka (skonto), ili pako ns četiri mjeseca bez odbitka. Roba slobodna od vozarine do svake željezničke stacije.

Sve navedene vrsti uz cieniu tvornice malaze se u zakladah:

u Piranu kod g. A. Casali.
u Pazinu kod g. Mazzarelli & Mizzan.
u Rieči (Fiume) kod g. A. Gilardi.

Što se tiče vrstnoće moglo bi ju jamčić mnoge svjedočbe raznih častnih župnikah i crkvenih upraviteljah i razne pohvale različitih novinah Beća i drugih pokrajinah, nego protivni svakom nekorislnom blebetanju pripuščaju vlastnici svoje proizvode sudu onih, koji će iste rabiti, a plaćat će se kad bude naručba pronaljena, da odgovara obćanju; u protivnom slučaju primiti će vlastnici tvornice naručene proizvode na svoj trošak natrag ili pako će se platiti ciena najzadnje vrsti kao što kod III. vrsti.

OGLAS.

Podpisani vlastnik trgovine

SVIEĆAH

nagradjene na raznih svjetskih izložbah

kao i na onoj nedavna obdržavanou u Gradu

preporuča častnim crkvenim oskrbnictvom svoje iz čistoga pčelnoga voska sastavljene svieće kao što je naredjeno po obredu. Fabrikacija stoji pod nadziranjem mnogobčastne nadbiskupske kurije u Gorici.

Podpisani jamčić bez pogreške nesamo dobrotu, kakvu: druge fabrike pružaju, nego i pravi izvor svojih svojih sviećah iz čistoga voska od pčelah; te se odriće svake plate u slučaj, kad bi se dokazalo, da njegove svieće prodane za vosak od pčelah i u odnosnom računu kao takve naznačene sadržavaju kakov drugi tuk.

Napomenute svieće mirno i po malo gore, nekaplju i nekidaju se.

Cieniu iznaša f. 2.50 po kilogramu, što je jednako f. 1.40 po bečkoj funti te se može platiti tečajem jedne godine bez interesa.

A da bude č. crkvenim oskrbnictvom laglje, podpisani činiti će doći svieće, svim onim, koji ga kakvom naredbom poručite, u najbližnju željezničku postaju, poštu, ili luku i to bezplatno (franko) i prosto svake vozarine.

Podpisani proviđen je uvijek velikom zalogom ne samo takvih sviećah, nego i zalogom jednostavnih i četvero-uglih duplirah, uskrsnih i slikanih sviećah itd. svake veličine i debljine te smatra da se može natjecati u svakom obziru sa svakom sliečnom trgovinom u državi il izvan nje.

Ako bi tko želio sviećah il duplirah niže vrsti, vlastitoga prozvajdanja, lahko ga poslužim onimi II. vrsti, rečeničih „sohtana“ po f. 2.20 kilogramu, i III. vrsti po f. 1.80 kilo istom pogodbom kao odzgor.

Umoljavaju se dakle crkvena oskrbnictva da prime na znanje više napomenute prednosti, što se tiče cienne i povoljnih uvjetah.

Osobitim počitanjem pozivam

Alojzjo Bader

sviećar Sjeminarska ulica broj 125.

Oglas.

Javljamo našim čitateljem i ostalomu štovanomu občinstvu, da smo pomoću „Matice Hrvatske“ dali preštampati iz „Naše Sloge“ u posebnu knjigu, koja u maloj osminki iznosi preko 380 stranah,

ISTARSKJE HRVATSKE

Knjiga se može dobiti kod Odpravnictva ovog lista po for. 1. Čist je dobitek namienjen „Našoj Slogi“ i „Bratovščini hrvatskih ljudi u Istri“, zato se nadamo, da ćemo ju razprodati u najkraće vrijeme.

ODPRAVNICTVO NAŠE SLOGE.